

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie roli sektora młodzieżowego w zintegrowanym międzysektorowym podejściu do zapobiegania i zwalczania radykalizacji młodych ludzi prowadzącej do przemocy

(2016/C 213/01)

RADA I PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH,

PRZYPOMINAJĄC O:

1. Politycznym tłem przedmiotowego zagadnienia, przedstawionym w załączniku do niniejszych konkluzji.

UZNAJĄC, ŻE:

2. Młodzi ludzie, ich wartości i postawy, a także ich umiejętności i kompetencje stanowią ogromny potencjał dla naszych społeczeństw. Ciągłe zmiany oraz wyzwania społeczno-gospodarcze sprawiają, że propagowanie wartości demokratycznych, włączenie społeczne młodych ludzi i ich aktywne obywatelstwo nabierają jeszcze większego znaczenia.
3. Niedawne ataki terrorystyczne w Belgii, Francji i Danii oraz podobne akty okrucieństwa w Europie w przeszłości, a także wzrost liczby przypadków mowy nienawiści i przestępstw popełnianych z nienawiści⁽¹⁾ oraz coraz silniejsza propaganda i agresywna ksenofobia w Europie wskazują, że istnieje pilna potrzeba, by wszystkie sektory w społeczeństwie, w tym sektor młodzieżowy, przyczyniały się zarówno do zwalczania radykalizacji prowadzącej do przemocy⁽²⁾, jak i do zapewnienia stabilności społecznej oraz pozytywnego i bezpiecznego środowiska dorastania.
4. Chociaż radykalizacji prowadzącej do przemocy należy stawić czoła i podjąć z nią walkę na wielu frontach, podstawowe znaczenie ma to, aby dostrzegać zagrożenie i niebezpieczeństwa, jakie stwarza ona dla młodych ludzi, zapobiegać im i podejmować w związku z nimi działania w ramach wczesnych i skutecznych środków interwencyjnych, przy jednoczesnym poszanowaniu różnorodności kulturowej młodych ludzi.
5. Na proces rozwoju tożsamości jednostki może wpływać wiele czynników, takich jak środowisko rodzinne charakteryzujące się obecnością wielu problemów, rówieśnicy, internet i media społecznościowe, środowisko polityczne oraz pozycja społeczna grup młodych ludzi często spotykających się z dyskryminacją, poniżaniem, wykluczeniem, niesprawiedliwością, dotkniętych brakiem perspektyw i doznających uczucia frustracji, mogących przyczynić się do radykalizacji prowadzącej do przemocy.
6. Rodzice, rodzeństwo, rówieśnicy i inne odpowiednie podmioty⁽³⁾ mają kluczowe znaczenie dla wspierania pozytywnego rozwoju tożsamości. Może to obejmować świadomość międzykulturową i szacunek dla innych, aktywne uczestniczenie w życiu społecznym, ale także aspekty duchowe, religijne lub związane z przekonaniami, a także wiąże się z wzmocnieniem poczucia przynależności niezbędnego do tego, by zapewnić przeciwwagę dla informacji i ekstremistycznych idei, z jakimi mogą mieć styczność młodzi ludzie.

(1) Specjalne badanie Eurobarometru nr 437 (2015) „Dyskryminacja w UE w 2015 r.”.

Agencja Praw Podstawowych (2012): „Making hate crime visible in the European Union”.

(2) Radykalizacja prowadząca do przemocy to złożone zagadnienie, które nie zostało zdefiniowane w sposób jednolity. W niniejszym kontekście radykalizacja *prowadząca do przemocy* oznacza proces, w ramach którego dana osoba dopuszcza stosowanie przemocy do osiągnięcia celów politycznych, ideologicznych lub religijnych; obejmuje ona również brutalny ekstremizm i terroryzm. Należy zwrócić uwagę, że radykalizacja nie musi prowadzić do brutalnego ekstremizmu lub terroryzmu, a radykalne przekonania nie muszą same w sobie być problematyczne.

(3) Takie jak nauczyciele, wykładowcy uniwersyteccy, pracownicy socjalni, osoby pracujące z młodzieżą, osoby zapewniające opiekę zdrowotną, wolontariusze, sąsiedzi, trenerzy sportowi, przywódcy religijni i przywódcy nieformalni, lokalni funkcjonariusze policji.

7. Młodych ludzi należy zachęcać do podejmowania autorefleksji, rozwijania empatii, uczenia się krytycznego myślenia, sposobów radzenia sobie z wyzwaniami i niepewnością oraz z sytuacjami i emocjami, które wywołują u nich dyskomfort, gdyż w ten sposób staną się odporniejsi i będą mogli utrzymywać konstruktywne relacje z różnymi grupami społecznymi.
8. Młodzi ludzie muszą mieć świadomość tego, czym jest demokracja, równość, poszanowanie godności ludzkiej, prawa człowieka, pluralizm i różnorodność i muszą te wartości rozumieć; muszą także umieć korzystać z mediów i informacji. Przyczynia się to do krytycznego myślenia oraz do budowania świadomości i zdobywania wiedzy o tym, w jaki sposób ekstremistyczne ugrupowania stosujące przemoc mogą wypaczać informacje i wykorzystywać je do szerzenia swojej propagandy.
9. Środki służące zapobieganiu radykalizacji prowadzącej do przemocy nie powinny skutkować stygmatyzacją, dyskryminacją czy ksenofobią wobec grup młodych ludzi.

PODKREŚLAJĄ, ŻE:

10. Praca z młodzieżą to dostępne środowiskowe działania, metoda i narzędzie służące pozytywnemu rozwojowi tożsamości wszystkich młodych ludzi, poprzez zapewnianie pozaformalnych i nieformalnych warunków dla rozwoju wartości, umiejętności, kompetencji, talentów i otwartości; dzięki niej młodzi ludzie będą również potrafili rozpoznawać zagrożenia, z którymi mogą się zetknąć – w tym ryzyko radykalizacji prowadzącej do przemocy – i będą umieli sobie z nimi radzić.
11. W pracy z młodzieżą wykorzystuje się szeroko zakrojone całościowe podejście; angażuje się w nią także młodych ludzi i współpracuje z poszczególnymi osobami i grupami młodych ludzi w celu znalezienia odpowiedzi na ich pytania i problemy. W ten sposób praca z młodzieżą zapewnia bezpieczne środowisko dla dorastania, budowania tożsamości, doświadczania przynależności i pozytywnego wpływu rówieśników; może ona również zapobiegać negatywnej presji rówieśniczej skutkującej radykalizacją prowadzącą do przemocy.
12. Sektor młodzieży, we współpracy z sektorem edukacji i innymi odpowiednimi sektorami i podmiotami, może odegrać zasadniczą rolę w zintegrowanym międzysektorowym podejściu do zwalczania radykalizacji prowadzącej do przemocy, zwłaszcza w jej początkowych fazach, poprzez wspieranie młodych ludzi w ich rozwoju i działaniach, propagowanie demokratycznych i pluralistycznych zasad, włączenia społecznego oraz aktywności obywatelskiej, a także eliminowanie czynników negatywnych, takich jak dyskryminacja i brak perspektyw, które wpływają na życie młodych ludzi.

PODKREŚLAJĄC, ŻE:

13. Różnorodne elementy, które wchodzą w grę, złożoność zagadnienia radykalizacji prowadzącej do przemocy i głęboki wpływ radykalizacji na społeczeństwo wymagają zintegrowanego międzysektorowego podejścia na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim. Podejście to obejmuje różne sektory i podmioty, w tym pracę z młodzieżą, organizacje kierowane przez młodzież oraz edukację.
14. W ramach zintegrowanego międzysektorowego podejścia polityki młodzieżowej i praca z młodzieżą, które skupiają się na bezpiecznym i nastawionym na integrację środowisku, uczeniu się nieformalnym i pozaformalnym oraz na zapobieganiu, powinny zostać dostosowane do polityk, narzędzi i działań innych odpowiednich sektorów – chodzi tu np. o wczesne sygnalizowanie, efektywne interweniowanie i zwalczanie radykalizacji prowadzącej do przemocy. W ten sposób można będzie doprowadzić do stworzenia spójnego, ustrukturyzowanego, wzajemnie się uzupełniającego i wzajemnie się wspierającego podejścia do młodych ludzi, rówieśników, rodzin i ich sieci społecznych.
15. Takie podejście powinno oznaczać zastosowanie różnych strategii w zależności od stopnia radykalizacji: od ogólnych strategii prewencyjnych⁽¹⁾ w początkowych fazach radykalizacji do bardziej ukierunkowanego podejścia skierowanego do konkretnych grup lub poszczególnych osób, w przypadku gdy już dojdzie do radykalizacji charakteryzującej się przemocą. Stanowi to uzupełnienie podstawowej roli pracy z młodzieżą w ramach międzysektorowych działań na rzecz pomagania młodym ludziom w znajdowaniu swojego miejsca w społeczeństwie oraz chronienia ich przed zagrożeniami związanymi z brutalnym ekstremizmem.

ZWRACAJĄ SIĘ W ZWIĄZKU Z TYM DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH – Z UWZGLĘDNIENIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI – BY:

16. Prowadziły prace nad zintegrowanym międzysektorowym podejściem na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu dotarcia do wszystkich młodych ludzi zagrożonych radykalizacją prowadzącą do przemocy, poprzez:
  - a) promowanie skutecznej i harmonijnej współpracy między sektorem młodzieżowym, sektorem edukacji i innymi odpowiednimi sektorami oraz rozwijanie wspólnych narzędzi, środków i wymiany sprawdzonych rozwiązań⁽²⁾ w celu radzenia sobie z przypadkami radykalizacji prowadzącej do przemocy;

⁽¹⁾ Ogólne strategie prewencyjne opracowywane są z myślą o całej populacji, bez uwzględniania indywidualnych czynników ryzyka. Mogą one dotyczyć na przykład wszystkich młodych ludzi w określonej kategorii wiekowej. Celem jest zapewnienie określonego podstawowego poziomu odporności wśród młodych ludzi.

⁽²⁾ Na przykład dwie bazy danych dotyczące sprawdzonych rozwiązań – jedna prowadzona przez sieć upowszechniania wiedzy o radykalizacji postaw (RAN), druga przez Europejskie Centrum Wiedzy o Polityce Młodzieżowej (EKCPY), a także serwis internetowy Youth Wiki.

- b) badanie i promowanie roli, jaką praca z młodzieżą może odgrywać jako partner w koalicjach i sieciach na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w celu stworzenia silnej bazy wsparcia dla rozwoju młodych ludzi, w tym ich odporności oraz wzmocnienia czynników ochronnych.

17. W stosownych przypadkach uznawały i wzmocniały sektor młodzieżowy w:

- a) jego roli polegającej na wspieraniu młodych ludzi w znajdowaniu swojej drogi do dorosłości oraz swojego miejsca w społeczeństwie oraz tworzeniu bezpiecznego i nastawionego na integrację środowiska pozwalającego młodym ludziom rozwijać swoją tożsamość, z uwzględnieniem, w odpowiednich przypadkach, rozwoju tożsamości duchowej czy tożsamości kulturowej i religijnej;
- b) jego roli polegającej na promowaniu wartości demokratycznych i aktywności obywatelskiej poprzez różne formy pracy z młodzieżą, propagowaniu poszanowania różnorodności kulturowej za pośrednictwem dialogu międzykulturowego, międzyreligijnego i międzypokoleniowego oraz rzucaniu wyzwania wszelkim formom dyskryminacji;
- c) jego działaniach środowiskowych ukierunkowanych na poszczególne osoby i grupy młodych ludzi zagrożone radykalizacją prowadzącą do przemocy i wykluczeniem społecznym oraz we wspieraniu i angażowaniu młodych ludzi w działania prowadzone w kontaktach z rówieśnikami;
- d) docieraniu – za pośrednictwem internetu i mediów społecznościowych – do młodych ludzi, aby podważać istniejące ekstremistyczne ideologie odwołujące się do przemocy i rzucać im wyzwanie oraz zapewniać dla nich przeciwwagę w postaci atrakcyjnych alternatyw niepolegających na stosowaniu przemocy (!);
- e) promowaniu kształcenia i szkolenia osób pracujących z młodzieżą oraz poszerzaniu ich umiejętności, tak aby osoby te były w stanie rozpoznawać kwestie związane z radykalizacją prowadzącą do przemocy oraz potrafiły identyfikować i zwalczać propagandę, retorykę i zachowania, które mogą być powiązane z taką radykalizacją;
- f) wspieraniu młodych ludzi w zwiększaniu umiejętności korzystania z mediów i informacji oraz umiejętności krytycznego myślenia, przy wykorzystaniu podejścia międzysektorowego poprzez, na przykład, współpracę sektora pracy z młodzieżą ze szkołami lub lokalnymi ośrodkami, co może pomóc zapobiegać werbowaniu tych młodych ludzi do działań z użyciem przemocy dzięki wywieraniu wpływu przez rówieśników i za pośrednictwem mediów społecznościowych;
- g) promowaniu zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego;
- h) jego zdolności do pełnienia swojej roli poprzez poprawę aktualnej orientacji w sytuacji, poprawę wiedzy i narzędzi, a także dobrą współpracę z odpowiednimi sektorami i osobami, dzięki czemu możliwe będzie wykrywanie wśród młodzieży przypadków radykalizacji prowadzącej do przemocy i zapobieganie im na wczesnym etapie;
- i) zachęcaniu młodych ludzi do udziału w wolontariacie i wspieraniu ich w tych działaniach, gdyż wolontariat może odegrać ważną rolę w pozytywnym rozwoju tożsamości oraz propagowaniu empatii i odpowiedzialnego myślenia.

18. Zachowały istniejące zrównoważone środki i rozwiązania, które okazały się skuteczne, oraz wdrażały innowacyjne i zrównoważone środki i rozwiązania, w odpowiednich przypadkach dostosowane do potrzeb młodych ludzi, w ramach działań lokalnych, uczestnictwa w życiu demokratycznym, wzajemnego poznawania kultur i dialogu międzykulturowego, aktywności obywatelskiej oraz pozytywnej edukacji w obrębie grupy rówieśniczej.

ZWRACAJĄ SIĘ W ZWIĄZKU Z TYM DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:

19. Zacieśniły współpracę na szczeblu europejskim w zakresie dzielenia się wiedzą i sprawdzonymi rozwiązaniami poprzez wspólną pracę w kontekście UE, w tym grupy ekspertów ds. aktywności obywatelskiej, zapobiegania marginalizacji i radykalizacji prowadzącej do przemocy, grupy ekspertów ds. digitalizacji i sieci upowszechniania wiedzy o radykalizacji postaw, oraz z odpowiednimi państwami trzecimi i Radą Europy⁽²⁾ w celu wymiany wiedzy i najlepszych rozwiązań w zakresie zapobiegania radykalizacji prowadzącej do przemocy, w tym wykorzystywania mediów społecznościowych, alternatywnych narracji⁽³⁾ i pracy z młodzieżą za pomocą technologii cyfrowych.
20. Wymieniały się informacjami i najlepszymi rozwiązaniami oraz w stosownych przypadkach opracowywały główne zasady tworzenia koalicji lub sieci na rzecz zintegrowanego międzysektorowego podejścia, ucząc się, jak współpracować w skuteczny, spójny i harmonijny sposób, z uwzględnieniem różnorodnego kontekstu kulturowego w UE.

(1) Przykłady: Kampania przeciwko mowie nienawiści, Youth Information (Informacje dla Młodzieży), a także EYCA i ERYICA.

(2) Na przykład w ramach Ruchu przeciwko Mowie Nienawiści.

(3) Alternatywne narracje są działaniami komunikacyjnymi bezpośrednio lub pośrednio kwestionującymi narracje ekstremistyczne w internecie lub poza nim, w tym poprzez przedstawianie kontrargumentów, z większym uwzględnieniem okoliczności faktycznych.

21. Promowały rozwój dialogu i skutecznych alternatywnych narracji wspierających rodziców, rodzeństwo, rówieśników oraz inne osoby będące w kontaktach z młodymi ludźmi, którzy są zagrożeni radykalizacją prowadzącą do przemocy, oraz dostarczanie informacji na temat istniejących systemów wsparcia i możliwości w zakresie doradztwa.
22. W stosownych przypadkach opracowały moduły szkoleń i kształcenia osób pracujących z młodzieżą jako podstawę materiałów edukacyjnych, które miałyby być wykorzystywane na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, tak aby zapewnić w dziedzinie pracy z młodzieżą zdobywanie wystarczającej aktualnej wiedzy, orientacji w sytuacji, narzędzi i umiejętności w zakresie:
  - a) wszelkich form zjawiska radykalizacji prowadzącej do przemocy, rozumienia subkultur, a także konkretnych metod interwencji w celu zapobieganie takiej radykalizacji już na wczesnym etapie;
  - b) czynników, które mogą zapoczątkować radykalizację prowadzącą do przemocy;
  - c) świata cyfrowego, w tym internetu i mediów społecznościowych;
  - d) zwalczania wpływów ekstremistycznych w internecie i w mediach społecznościowych oraz kwestionowanie ekstremistycznych poglądów odwołujących się do przemocy;
  - e) wspierania młodych ludzi w rozwijaniu krytycznego myślenia oraz odpowiedniej wiedzy, umiejętności i kompetencji pozwalających rozumieć różne źródła i programy kryjące się za dostarczaniem informacjami, w tym propagandę i mowę nienawiści;
  - f) wspierania rówieśników młodych ludzi, tak aby poprzez wywieranie pozytywnego wpływu mogli pomagać im uniknąć radykalizacji prowadzącej do przemocy;
  - g) wspólnej pracy w ramach partnerstw międzysektorowych;
  - h) wspierania rozwoju tożsamości młodych ludzi, ich kompetencji międzykulturowych, rozumienia demokratycznych i pluralistycznych wartości oraz aktywności obywatelskiej.
23. Promowały i wspierały partnerskie seminaria dla osób pracujących z młodzieżą, ekspertów, decydentów i badaczy, tak aby umożliwić wymianę najlepszych rozwiązań i informacji na temat tego, jak najlepiej podchodzić do kwestii radykalizacji prowadzącej do przemocy.
24. Promowały, inicjowały, koordynowały i wspierały dalsze badania nad radykalizacją prowadzącą do przemocy, które to badania mają służyć poprawie znajomości takich zagadnień jak zakres, źródła, czynniki ochronne, przyczyny oraz poznawcza i emocjonalna dynamika takiej radykalizacji, oraz udostępniały wyniki takich badań, tak aby umożliwić państwom członkowskim i Unii Europejskiej opracowywanie polityk i rozwiązań opartych na dowodach.

ZWRACAJĄ SIĘ W ZWIĄZKU Z TYM DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ, BY:

25. Zapewniła optymalne upowszechnienie wyników prac grupy ekspertów ds. aktywności obywatelskiej, zapobiegania marginalizacji i radykalizacji prowadzącej do przemocy; wyniki te będą stanowić – w kontekście zintegrowanej współpracy – użyteczne wskazówki, przeznaczone dla osób pracujących z młodzieżą oraz organizacji i specjalistów zajmujących się pracą socjalną, na temat tego, w jaki sposób dotrzeć do młodych ludzi zagrożonych radykalizacją prowadzącą do przemocy oraz w jaki sposób pracować z tymi młodymi ludźmi.
26. Zastanowiła się nad sposobami jak najlepszego wykorzystywania istniejących programów UE, takich jak Erasmus+, „Kreatywna Europa” i „Europa dla obywateli”, do promowania włączenia społecznego młodych ludzi z różnych środowisk i przyczyniania się w ten sposób do zapobiegania radykalizacji i zapewniania większych zdolności w zakresie pracy z młodzieżą, współpracy w tej kwestii z sektorem edukacji i innymi odpowiednimi sektorami, a także poprawy szans samych młodych ludzi.

ZAŁĄCZNIK

Przyjmując niniejsze konkluzje, Rada PRZYPOMINA w szczególności o:

1. Posiedzeniu Rady Europejskiej w dniu 12 lutego 2015 r., na którym szefowie państw i rządów wezwali do przyjęcia kompleksowego podejścia, w tym inicjatyw dotyczących między innymi integracji społecznej, które mają ogromne znaczenie dla zapobiegania radykalizacji prowadzącej do przemocy.
  2. Deklaracji przyjętej przez unijnych ministrów edukacji na nieformalnym posiedzeniu w Paryżu w dniu 17 marca 2015 r., w której zamieszczono wskazówki na temat tego, jak należy współpracować na szczeblu europejskim. Podkreślono w niej znaczenie wysiłków na rzecz zapobiegania i przeciwdziałania marginalizacji, nietolerancji, rasizmowi i radykalizacji oraz promowania aktywności obywatelskiej młodych ludzi i zachowania ram gwarantujących wszystkim równe szanse.
  3. Konkluzjach Rady w sprawie odnowionej strategii bezpieczeństwa wewnętrznego z dnia 17 czerwca 2015 r., w których do priorytetów działań na kolejne lata zaliczono demobilizację, resocjalizację i de-/antyradikalizację.
  4. Obecnym planie prac UE na rzecz młodzieży na lata 2016–2018, który skupia się na większym włączeniu społecznym WSZYSTKICH młodych ludzi z uwzględnieniem podstawowych wartości europejskich oraz roli pracy z młodzieżą zarówno w świecie realnym, jak i cyfrowym.
  5. Wspólnym unijnym sprawozdaniu Rady i Komisji z 2015 r. w sprawie młodzieży dotyczącym „realizacji odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018)”, w którym podkreślono, że młodzi ludzie powinni mieć szansę dorastać w pluralistycznych i nastawionych na integrację społeczeństwach, funkcjonujących w oparciu o europejskie wartości demokratyczne. W tym wspólnym unijnym sprawozdaniu uwidoczniono również potrzebę dalszej poprawy szans różnych grup młodych ludzi, zwłaszcza tych, które zagrożone są wykluczeniem społecznym.
  6. Współpracy między Komisją Europejską a Radą Europy w ramach umowy o partnerstwie.
  7. Europejskiej agendzie bezpieczeństwa z dnia 28 kwietnia 2015 r., w której Komisja uznaje zaangażowanie młodych ludzi za kluczowy czynnik w zapobieganiu radykalizacji, poprzez promowanie wartości europejskich i sprzyjanie włączeniu społecznemu, i w której wspomniano również o sieci upowszechniania wiedzy o radykalizacji postaw (RAN) – ogólnounijnej zintegrowanej sieci umożliwiającej wymianę doświadczeń i sprawdzonych rozwiązań, które ułatwiają wczesne wykrywanie radykalizacji oraz opracowanie strategii zapobiegania i odwodzenia na szczeblu lokalnym.
  8. Rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie zapobiegania radykalizacji oraz rekrutacji obywateli europejskich przez organizacje terrorystyczne.
  9. Rezolucji 2250 (2015) przyjętej przez Radę Bezpieczeństwa ONZ na 7573. posiedzeniu w dniu 9 grudnia 2015 r., w której odnotowano, jak ważną rolę mogą odegrać młodzi ludzie – jako pozytywne wzorce dla innych – w zapobieganiu brutalnemu ekstremizmowi i jego zwalczaniu.
  10. Planie działania Komitetu Ministrów (Bruksela, 19 maja 2015 r.), CM(2015)74 final, w sprawie zwalczania brutalnego ekstremizmu i radykalizacji prowadzącej do terroryzmu wraz z planem działania ONZ na rzecz zapobiegania brutalnemu ekstremizmowi.
-